

Optismen stiger og mangel på arbejdskraft spidser til

- Virksomhederne i hele økonomien ser stadig mere optimistisk på fremtiden, men oplever samtidig at mangel på arbejdskraft er et voksende problem
- Udviklingen er nærmest set synkron på tværs af erhvervslivets sektorer
- Et stigende pres på arbejdsmarkedet i takt med den positive konjunkturudvikling øger risikoen for en overophedning

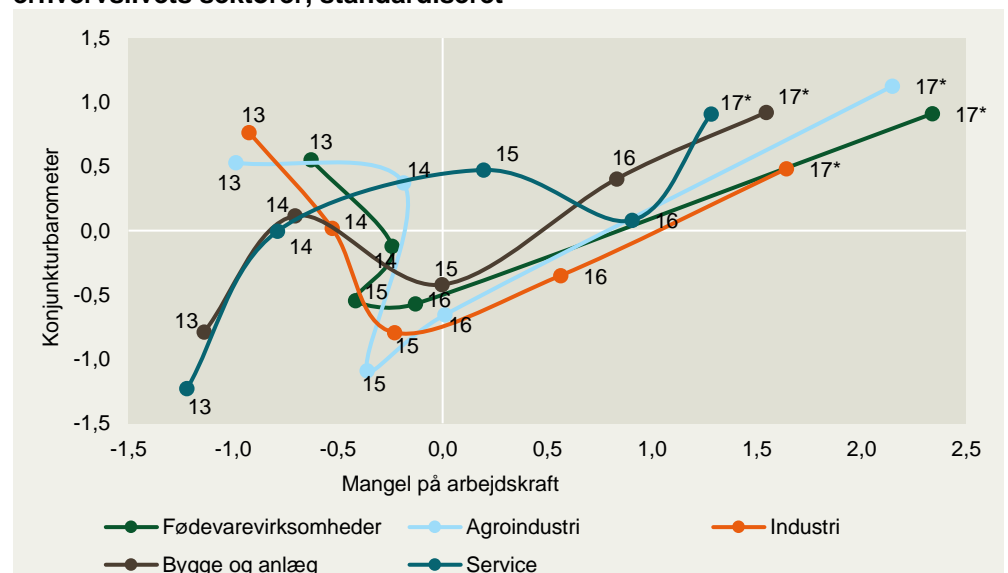
Mangel på arbejdskraft kan bremse væksten

Optismen er høj hos de danske virksomheder, men der opleves i stigende grad kapacitetspres

Optismen er høj hos de danske virksomheder. I både Danmarks Statistik og Landbrug & Fødevarers konjunkturbarometre har virksomhederne stor optimisme til fremtiden, men i stigende grad opleves kapacitetspres i produktionen, se figur 1.

Den udbredte mangel på arbejdskraft kan betyde, at der i løbet af 2018 og 2019 gradvist kommer et opadgående pres på lønninger og priser, hvilket på sigt kan forringe lønkonkurrenceevnen.

Figur 1: Konjunkturbarometer og mangel på arbejdskraft fordelt på erhvervslivets sektorer, standardiseret

Anm.: Årsobservationerne er beregnet som et simpelt gennemsnit af måneds- eller kvartalsobservationerne for sektorerne. Konjunkturbarometre og mangel på arbejdskraft er standardiseret for let at kunne sammenligne udviklingen. *2017 indeholder observationer t.o.m. september 2017.
Kilde: Landbrug & Fødevarer pba. Virksomhedspanelet og Danmarks Statistik.

Tallene i figuren er standardiserede for at gøre dem let sammenlignelige. Den vertikale og horisontale linje angiver hhv. det gennemsnitlige konjunkturbarometer og den gennemsnitlige mangel på arbejdskraft i perioden 2013-17. Et punkt i øvre venstre kvadrant betyder derfor, at den pågældende sektor oplever en gunstig konjunktursituation med begrænset mangel på arbejdskraft. Dette var tilfældet for industrien, fødevarervirksomhederne og agroindustrien i 2013.

Virksomhederne oplever et stigende pres på arbejdsmarkedet i takt med den positive konjunkturudvikling

I 2014-2016 oplevede erhvervslivets sektorer stigende mangel på arbejdskraft trods et lavt konjunkturbarometer. Man kunne have forventet, at virksomhederne ville have efterspurgt mindre arbejdskraft, når de ikke var mere optimistiske mht. konjunktursituationen. I dag opleves stor optimisme på tværs af sektorerne, mens manglen på arbejdskraft er steget særligt kraftigt.

Konjunkturmålinger peger på optimisme hos virksomhederne

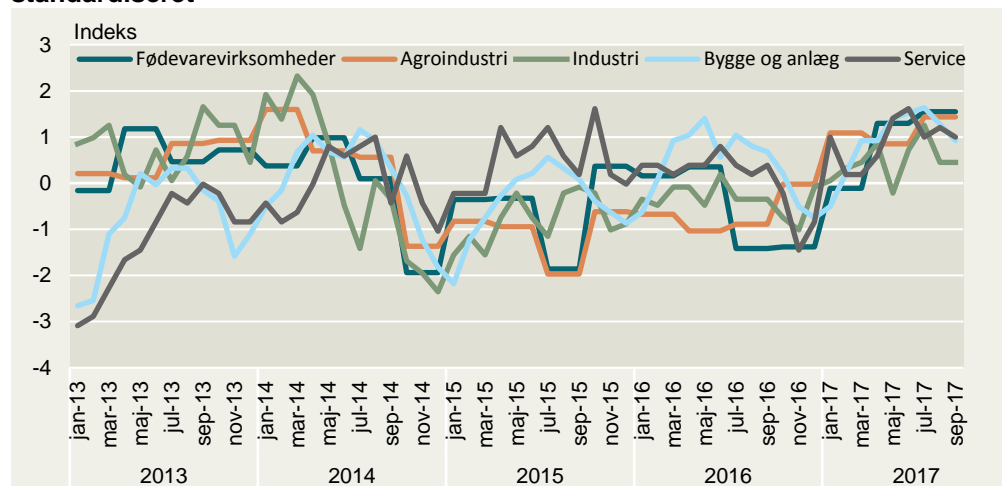
Konjunkturbarometrene fra DST og Landbrug & Fødevarers virksomhedspanel svinger omkring forskellige middelværdier. Standardiseres barometrene ses det, at opgangen er meget ensartet på tværs af sektorer i modsætning til fx 2013-14, hvor der kun var opgang i optimismen i dele af økonomien, se figur 2.

Stor optimisme hos fødevarer- og agroindustrien i 2017

De seneste konjunkturmålinger fra 4. kvartal 2016 til 3. kvartal 2017 har vist stigende forventninger hos både fødevarer- og agroindustrien. Særligt i den seneste måling lå konjunkturbarometeret højt for begge sektorer, se figur 2.

Samme udvikling ses i konjunkturbarometeret for industrien under ét, bygge og anlæg, samt servicesektoren. Sektorenes barometre har oplevet en stigende tendens siden 2016. Særligt i midten af 2017 var forventningerne høje for alle tre sektorer, mens de siden er aftaget lidt. Niveaulet ligger dog fortsat over gennemsnittet for målingerne i perioden 2013-2017.

Figur 2: Udvikling i konjunkturbarometeret fordelt på erhvervslivets sektorer, standardiseret

Anm.: Konjunkturbarometrene og mangel på arbejdskraft er standardiseret for let at kunne sammenligne udviklingen.

Kilde: Landbrug & Fødevarer pba. Virksomhedspanelet og Danmarks Statistik.

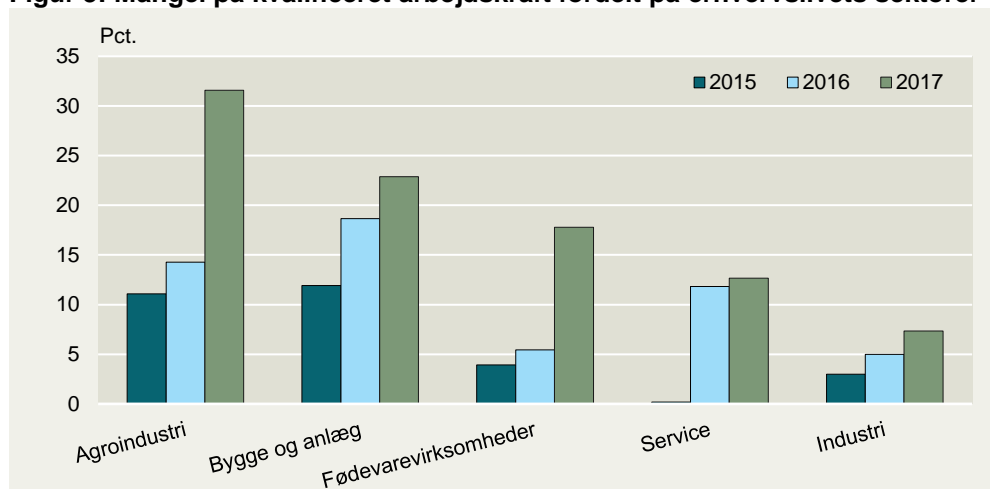
Mangel på kvalificeret arbejdskraft lægger begrænsning på produktionen på tværs af sektorer

På tværs af sektorer opleves mangel på kvalificeret arbejdskraft

På tværs af sektorer ses, at mangel på kvalificeret arbejdskraft udgør en voksende produktionsbegrænsning. I fødevarervirksomhederne oplever hver femte virksomhed manglende adgang til arbejdskraft som en produktionsbegrænsning. Tilsvarende oplever omkring hver tredje virksomhed i agroindustrien mangel på arbejdskraft, hvilket er mere end en fordobling i forhold til for et år siden, jf. figur 3.

Knap hver fjerde virksomhed i bygge og anlæg svarede i 2017, at arbejdskraftmangel udgjorde en begrænsende faktor for produktionen. Dette er en fordobling siden 2015. Industrien og serviceerhvervet oplever i mindre grad mangel på arbejdskraft, men begge sektorer har ligeledes oplevet en stigning i de seneste 3 år.

Figur 3: Mangel på kvalificeret arbejdskraft fordelt på erhvervslivets sektorer

Anm.: Årsobservationerne er beregnet som et simpelt gennemsnit af måneds- eller kvartalsobservationerne for de enkelte sektorer. 2017 indeholder observationer t.o.m. september 2017.
Kilde: Landbrug & Fødevarer pba. Virksomhedspanelet og Danmarks Statistik.

Landbrug & Fødevarer

Axeltorv 3 T +45 3339 4000 E info@lf.dk
1609 København V F +45 3339 4141 W www.lf.dk

Yderligere kontakt

Oliver Bentsen 2889 7523 olbe@lf.dk
Josefine Dahl-Sørensen 3339 4548 jods@lf.dk